

Wrocław, 27 sierpnia 2014

Notatka ze spotkania w Sektorze 3 w dniu 22 sierpnia 2014, poświęconego kooperatywom (co-housingowi)

W spotkaniu wzięło udział 15 następujących osób (zob. lista obecności):

- Walentyna Wnuk - inicjatorka spotkania, doradca prezydenta Wrocławia ds. seniorów, inicjatorka badań naukowych na Uniwersytecie Wrocławskim dotyczących andragogiki,
- Małgorzata Jamróz - pracownik Wrocławskiego Centrum Seniora,
- Marian Ferenc - prezes Fundacji Aktywny Senior,
- Sylwia Kuczyńska - reprezentująca terenowy zespół MOPS (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej), obejmujący swym działaniem m.in. Popowice,
- Wiesława Chrust - reprezentująca terenowy zespół MOPS,
- Tomasz Kapłon - dziennikarz, działacz samorządowy, współtwórca platformy internetowej <http://popowicewroclaw.pl/>, redaktor Naszych Popowic (wydawnictwo Spółdzielni Mieszkaniowej Popowice), mieszkaniec Popowic,
- Jerzy Lech - pełnomocnik Zarządu Fundacji Aktywny Senior, uczestnik pierwszego projektu realizowanego przez Fundację Aktywny Senior, wolontariusz, mieszkaniec Popowic,
- Linda Matus - redaktor naczelna Czerwonego Portfelika,
- Halina Nogaj - przedstawicielka Grupy O-CAL-ONE powstałej z własnej inicjatywy po zakończeniu projektu Babie Lato, podtrzymującej tradycje polskie, organizującej wernisaże, rajdy, spotkania seniorów,
- Barbara Sendal - Prezes Stowarzyszenia Pomysł na Życie, powstałego po projekcie Babie lato, organizującego m.in. zajęcia komputerowe i rekreacyjne oraz kursy języków obcych dla seniorów,
- Bronisław Stupak - radca prawny, uczestnik pierwszego projektu realizowanego przez Fundację Aktywny Senior, mieszkaniec Popowic,
- Krystyna Wieżel - słuchaczka Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Uniwersytecie Wrocławskim wraz ze swoim synem Robertem Wieżelem właścicielem dwóch firm prowadzących w Niemczech działalność na rzecz seniorów,
- Krystyna Ziętak - nieformalny sekretarz stowarzyszenia Popowiczanie, mieszkanka Popowic,
- Elżbieta Zyskowska - radca prawny.

Przebieg dyskusji i efekty spotkania

1. Marek Ferenc podkreślił, że punktem wyjścia dla dyskusji o co-housingu powinna być czerwcową międzynarodowa konferencja, która była zwieńczeniem międzynarodowego projektu „*Co-housing for Elders' Reactivation*” realizowanego w ramach programu Projekty Partnerskie Grundtviga. Konferencja odbyła się w Centrum Sektor 3. Wzięli w niej udział przedstawiciele z Anglii, Szwecji, Włoch i Polski. Goście zagraniczni byli bardzo zainteresowani efektami pracy wrocławskich uniwersytetów trzeciego wieku (UTW).
2. Walentyna Wnuk przedstawiła prezentację, w której omówiła ideę co-housingu, jego cele i zalety (zob. <http://f-as.pl/page/pliki/cohousing/wnuk.pdf>). Przy okazji zaprezentowała monografię „*Strategie działania w starzejącym się społeczeństwie. Tezy i rekomendacje*”, wydaną pod kierunkiem prof. Teresy Lipowicz, Rzecznika Praw Obywatelskich (zob. też tekst Marii Zrałek: „*Mieszkanie i środowisko zamieszkania ludzi starych*”, <http://www.rpo.gov.pl/pliki/13541772380.pdf>).

W książce omawia się 12 strategii, w tym strategię o mieszkalnictwie dla osób starszych i o edukacji w starości.

3. Walentyna Wnuk stwierdziła, że tworzenie wspólnot mieszkaniowych dla osób starszych jest preferowane przez Unię Europejską. Takie wspólnoty działają już w Anglii, Niemczech i Włoszech. Zwróciła uwagę, że celowe byłoby tworzenie agencji ułatwiających seniorom zamianę mieszkań. Chwaliła działanie 70 klubów seniora na terenie Wrocławia. We Wrocławiu działa 9 uniwersytetów trzeciego wieku, na Dolnym Śląsku 45. Niestety partycypacja obywatelska seniorów w życiu społeczeństwa wypada w Polsce marnie. Starość powinna być traktowana jako zadanie. Seniorom brakuje celów. Model edukacji stosowany w uniwersytetach trzeciego wieku można przenieść do co-housingu. Wspólnoty mieszkaniowe nie są przeznaczone dla seniorów wymagających pielęgnacji. Starość ma kilka etapów – starość młoda, średnia i sędziwa. Wspólnota uczy samodzielności.
4. Walentyna Wnuk poinformowała, że zaproponuje w ramach porozumienia wrocławskich UTW uwzględnienie europejskiej idei wspólnot mieszkaniowych na wykładach.
5. Małgorzata Jamróz przedstawiła działalność Wrocławskiego Centrum Seniora, w tym program Szóstych Dni Seniora, które będą we wrześniu. Zarekomendowała marsz z kapeluszami, na którym ma być pobity rekord Guinnessa (taki rekord ustanowiono w Wielkiej Brytanii - 450 osób).
6. Sylwia Kuczyńska przedstawiła różne formy działań prowadzonych przez MOPS. Wspomniała o miejscach pobytu dla niepełnosprawnych (wymagane jest skierowanie od dyrektora departamentu ...) i o roli pomocy prawnej dla seniorów.
7. Marek Ferenc poinformował o planach miasta Wrocław dotyczących co-housingu, nazwanego kooperatywami. Kooperatywy mają być zbudowane w ramach ESK 2016 na Żernikach w tak zwanej WUWA2. Więcej informacji na ten temat można uzyskać zapoznając się z prezentacją Karoliny Woźniak - przedstawiciela Gminy Wrocław, Kierownika tego projektu (zob. <http://f-as.pl/grundtvig> [Co-housing - Wrocławskie Kooperatywy WUWA2 - Karolina Woźniak - materiał wideo](#)). Przewiduje się przekazanie na podstawie konkursu trzech działek budowlanych na Żernikach na wybudowanie wspólnot mieszkaniowych (kooperatyw). Jednym z warunków konkursu jest zaplanowanie przestrzeni wspólnej dla mieszkańców takiej wspólnoty. Nie należy mylić wspólnot mieszkaniowych ze wspólnotami przewidzianymi w prawie spółdzielczym.
8. Marek Ferenc opowiedział, jak w Szwecji działają wspólnoty mieszkaniowe, mające część wspólną (pralnia, sala muzyczna, sala do majsterkowania, sala gimnastyczna itp). Aby otrzymać miejsce w takiej wspólnocie, wolontariusze najpierw działają na jej rzecz.
9. Marek Ferenc i Walentyna Wnuk zaproponowali, aby zamiast budowania nowych obiektów realizujących ideę co-housingu spróbować na Popowicach zorganizować co-housing w ramach wybranych klatek schodowych lub ich grup. Wymagałoby to wygospodarowania jakiś wolnych pomieszczeń w ramach nie zagospodarowanych przestrzeni. Taka wspólnota miałaby lidera, który stymulowałby działania integrujące mieszkańców i pobudzające ich do większej aktywności. Ważne jest, aby ludzie starzy mieli jakiś cel i pomysł na swoje życie, na przykład na emeryturze. Popowice wydają się być odpowiednie do takiego eksperymentu, ponieważ wielu mieszkańców Popowic było uczestnikami kursów oraz szkoleń

organizowanych przez Fundację Aktywnego Seniora i Sektor 3, a Popowice zamieszkuje dwukrotnie więcej osób po 65 roku życia niż średnio w całym Wrocławiu.

10. Elżbieta Zyskowska stwierdziła, że przekazanie na co-housing pewnych pomieszczeń wymagałoby uchwalenia zmian w statucie i regulaminach Spółdzielni Mieszkaniowej Popowice. W blokowiskach łatwiej można zorganizować wspólnotę, bo każdy ma już mieszkanie.
11. Krystyna Ziętak wyraziła opinię, że najpierw należałoby się zorientować, czy odpowiednie klatki schodowe na Popowicach są. Miała obawy, czy ten projekt da się zrealizować ze względów technicznych. Może się okazać, że oczekiwania i potrzeby mieszkańców Popowic są inne. Podobne wątpliwości miała Sylwia Kuczyńska.
12. Jerzy Lech powiedział, że zastanawiał, jak taką wspólnotę zorganizować w jego klatce schodowej i doszedł do wniosku, że łatwiej byłoby zorganizować „koło co-housingowe”. Jego brat zgodził się przetłumaczyć szwedzką książkę o co-housingu, która jest swego rodzaju podręcznikiem, poradnikiem do tworzenia i budowania wspólnot opartym na szwedzkich doświadczeniach. Podręcznik ten w niedługim czasie będzie dostępny na stronach internetowych Fundacji Aktywny Senior. Celem wspólnoty powinna być aktywność mieszkańców i bezpieczeństwo na osiedlu.
13. Tomasz Kapłon wspomniał o małym zainteresowaniu mieszkańców Popowic kulturalną działalnością Wszechnicy Popowickiej.
14. Marek Ferenc zapewnił, że wspólnota działająca na Popowicach miałaby wsparcie merytoryczne Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej, który zadeklarował współpracę w organizowaniu co-housingu. W rozmowie z Markiem Ferencem również prezes Spółdzielni Mieszkaniowej Popowice Mirosław Miciak zadeklarował chęć współpracy.
15. Krystyna Wieźel powiedziała, że jej marzeniem są pensjonaty wesołej dorosłości i domy dla matek. Powinno się zainteresować pustostanami i prowadzić rozmowy z deweloperami. Wyraziła również zadowolenie z inicjatywy Miasteczka Aktywnych Seniorów w Radkowie. Robert Wieźel sugerował dzierżawienie sal gimnastycznych dla seniorów.
16. Halina Nogaj wspomniała o integracyjnych spotkaniach na jednym z wrocławskich osiedli (wspólne grillowanie).
17. Walentyna Wnuk zauważyła, że co-housing powinien być propagowany w UTW. Seniorzy powinni się nauczyć celebrować życie. Starość może być piękna.
18. Przedstawicielki MOPSu zwróciły uwagę, że mieszkańcy blokowisk zachowują anonimowość i nie interesują się sąsiadami. To może być przeszkodą w realizacji co-housingu.
19. Uczestnicy spotkania byli zgodni, że idea co-housingu jest warta poparcia, ale nie mieli pomysłu, jak to zrealizować na Popowicach. Wymaga to dalszych spotkań i dyskusji oraz zainteresowania tym pomysłem szerszego kręgu osób na Popowicach.

20. Uczestnicy spotkania zastanawiali się nad polską nazwą co-housingu (kooperatywy?).

W podsumowaniu należy podkreślić następujące kwestie, problemy i obawy, które pojawiły się w trakcie dyskusji i które mogą być inspiracją do dalszych działań w sprawie co-housingu na Popowicach.

- Problemy techniczno-lokalowe (lokalizacja co-housingu).
- Mały udział członków Spółdzielni Mieszkaniowej Popowice w walnych zebraniach (na 5000 członków w zebraniach uczestniczy około 200 osób). To może świadczyć o ich małym zainteresowaniu sprawami osiedla Popowice.
- Konieczne jest bezpośrednie zaangażowanie organów samorządowych Spółdzielni Mieszkaniowej Popowice w promocję i informowanie o idei co-housingu. W tym celu można wykorzystać tablice informacyjne, które są w bramach bloków (jest ich podobno 260).
- Ważnym czynnikiem jest obowiązujące prawo spółdzielni mieszkaniowych.
- Idea wspólnot mieści się w pojęciu partycypacji obywatelskiej.
- Konieczne będzie wsparcie instytucjonalne Gminy, MOPS, NGO.
- Spółdzielnia Mieszkaniowa Popowice w swoim statucie ma zapisaną działalność społeczną, co może być podstawą prawną do rozwijania co-housingu na Popowicach.
- Konieczna jest diagnoza dotycząca potrzeb w zakresie co-housingu na Popowicach (czy mieszkańcy osiedla tego oczekują i są na to otwarci oraz przygotowani).
- Koła co-housingowe.
- Znaleźć cel lub cele wokół których można skupić mieszkańców poszczególnych klatek schodowych np. bezpieczeństwo.
- Bardzo ważna jest rola MOPSu w realizacji co-housingu. Część mieszkańców Popowic już korzysta z usług MOPSu.
- Coroczne Święto Popowic może być doskonałą okazją na promocję idei co-housingu.

Wstępnie ustalono, że za miesiąc zostanie zorganizowane kolejne spotkanie w celu głębszego spojrzenia na ideę co-housingu i możliwość jego realizacji na Popowicach.

Notatkę opracowali : Marek Ferenc i Krystyna Ziętak